Grŵp Trawsbleidiol y Senedd ar Dai

8 Tachwedd 2021

Yn bresennol

Enw	Sefydliad
Mabon ap Gwynfor AS	Senedd Cymru (Cadeirydd y Grŵp Trawsbleidiol)
James Evans AS	Senedd Cymru
Altaf Hussein AS	Senedd Cymru
Alun Davies AS	Senedd Cymru
Sioned Williams AS	Senedd Cymru
Peredur Owen Griffiths AS	Senedd Cymru
Mark Isherwood AS	Senedd Cymru
Y Cynghorydd Rhys Taylor	Swyddfa Jane Dodds AS
Y Cynghorydd Ryland Doyle	Swyddfa Mike Hedges AS
Sam Swash	Swyddfa Carolyn Thomas AS
Ryan Ellis	Swyddfa Janet Finch-Saunders AS
Elin Hywel	Swyddfa Mabon ap Gwynfor AS
Y Cynghorydd David Daniels	Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen
Y Cynghorydd Tony Thomas	Cyngor Sir Ddinbych
Y Cynghorydd Lynda Thorne	Cyngor Caerdydd
Y Cynghorydd Dai Davies	Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent
Y Cynghorydd Goronwy Edwards	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
Y Cynghorydd Iain McIntosh	Cyngor Sir Powys
Y Cynghorydd Craig ab Iago	Cyngor Gwynedd
Steve Porter	Cyngor Abertawe
Sandra Canham	Cyngor Caerdydd
Ned Michael	Cyngor Sir Ynys Môn
Julie Francis	Cyngor Wrecsam
Natalee Jones	Cyngor Gwynedd
Nina Davies	Cyngor Sir Powys
Colleen Pritchard	Cyngor Gwynedd
Mark Congreve	Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent
Ruth Power	Shelter Cymru
Jennie Bibbings	Shelter Cymru
Rob Simkins	Shelter Cymru
Emily Church	CLA Cymru
Ceri Cryer	Age Cymru
Bob Smith	Prifysgol Caerdydd (CaCHE)
Ross Thomas	Tai Pawb
Katie Dalton	Cymorth Cymru
Mandy Powell	Cymorth Cymru
Catherine Mai	CIH Cymru
Rhea Stevens	Cartrefi Cymunedol Cymru
Amy Lee Pierce	The Wallich
Steffan Evans	Sefydliad Bevan
Hugh Kocan	Sefydliad Bevan
Mark Harris	Ffederasiwn Adeiladwyr Cartrefi

Bill Rowlands	End Youth Homelessness Cymru
Tim Thomas	NRLA
Hugh Russell	Canolfan Cydweithredol Cymru
Elizabeth Taylor	TPAS Cymru
Jordan Brewer	Cymorth i Ferched Cymru
Nick Morris	Crisis

Ymddiheuriadau

Enw	Rôl
John Griffiths AS	Senedd Cymru
Lesley Griffiths AS	Senedd Cymru
Sam Kurtz AS	Senedd Cymru
Luke Fletcher AS	Senedd Cymru
Sarah Murphy AS	Senedd Cymru
Buffy Williams AS	Senedd Cymru
Cefin Campbell AS	Senedd Cymru
Paul Davies AS	Senedd Cymru
Russell George AS	Senedd Cymru
Delyth Jewell AS	Senedd Cymru
Huw Irranca-Davies AS	Senedd Cymru
Y Cynghorydd Rob Jones	Cyngor Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot
Y Cynghorydd Alun Mummery	Cyngor Sir Ynys Môn
Y Cynghorydd Dafydd Edwards	Cyngor Sir Ceredigion
Y Cynghorydd Lisa Phipps	Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili
Y Cynghorydd Rhys Lewis	Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf
Y Cynghorydd Andrea Lewis	Cyngor Abertawe/CLILC
Y Cynghorydd Kevin Gibbs	Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful

Eitem ar yr Agenda	Nodiadau
Croeso gan y Cadeirydd + Ein Grŵp Trawsbleidiol a'r chweched Senedd	Croesawodd **Mabon ap Gwynfor AS** aelodau i'r grŵp. Agorwyd drwy egluro sefyllfa ein hargyfwng tai a rennir a phwysigrwydd y grŵp hwn o ran llywio'r ymateb i heriau sy'n ymwneud â thai.
Adeiladu Darlun ar Fforddiadwyedd	Cyflwynodd **Jennie Bibbings** gynllun gwaith ar gyfer y Grŵp Trawsbleidiol (sleidiau ynghlwm) er mwyn deall yn well yr argyfwng fforddiadwyedd yng Nghymru a sut mae hyn yn llywio ein hargyfwng tai a rennir. Bydd y gwaith yn cynnwys sesiynau briffio rheolaidd i randdeiliaid, yn ogystal â datgelu'r bylchau tystiolaeth presennol a mynd i'r afael â'r rhain gyda sesiynau tystiolaeth gan arbenigwyr yng Nghymru, y DU a thu hwnt. Mae **Nick Morris** yn croesawu'r blaenoriaethau a amlinellwyd yn gyffredinol, gan awgrymu y dylid archwilio atebion posibl yn gynt lle bo hynny'n bosibl. Nodwyd hefyd nad y Senedd a Llywodraeth Cymru sy'n gyfrifol am yr holl ysgogiadau ar gyfer newid.

	Awgrymodd **Rhea Stevens** y byddai'r rhaglen ddrafft yn cael ei hategu trwy glywed oddi wrth bartneriaid cyflenwi yng Nghymru, megis llywodraeth leol a landlordiaid cymdeithasol. Gallai dod â'r cyrff hyn i mewn helpu i ddileu rhai o'r rhwystrau a nodwyd yn y cyflwyniad. Nododd **Katie Dalton** bod cyfle ar y cyd wrth inni wella o'r pandemig. Mae miloedd o bobl â mynediad at gymorth tai a digartrefedd sydd wedi'u methu gan y system yn y gorffennol, gan gynnwys cael mynediad at gymorth gan wasanaethau eraill fel iechyd. Mae'n bwysig nad ydym yn siomi'r bobl hyn. Mae llawer o flaenoriaethau Llywodraeth Cymru ac awdurdodau lleol yn cystadlu â'i gilydd, ond mae angen inni gydweithio ar draws y pleidiau i sicrhau bod tai'n cael y sylw dyladwy fel elfen sylfaenol o'r system. Soniodd **y Cynghorydd Goronwy Edwards** am yr angen "enfawr" am dai yng Nghonwy sydd wedi gwaethygu o ganlyniad i Covid-19. Meddai ei bod yn hanfodol bod Llywodraeth Cymru yn rhoi'r adnoddau i awdurdodau lleol fel y gallant fynd i'r afael â materion tai, megis ail gartrefi, cartrefi gwag ac mae llawer o gynghorau yn aros iddynt gyflwyno deddfwriaeth i'w helpu i fynd i'r afael â'r materion hyn.
Cartrefi Gwag yng Nghymru; Arfer Da a'r Camau Nesaf	Rhoddodd **Catherine May** gyflwyniad (sleidiau ynghlwm) i'r grŵp, gan amlinellu rhai o'r rhwystrau a wynebir wrth fynd i'r afael â chartrefi gwag yng Nghymru, pob dim o ddiffyg cyngor a chymorth i ataliadau ariannol a chapasiti gorfodi. Archwiliodd y cyflwyniad enghreifftiau o arfer da mewn atebion a arweinir gan y gymuned i gartrefi gwag, fel rhan o brosiect Tyfu Tai Cymru o fewn CIH Cymru a siaradodd am y mater rhyng-gysylltiedig o ddarparu tai o'r meintiau iawn ledled Cymru. Nododd **y Cynghorydd Tony Thomas** fod cartrefi gwag yn fater emosiynol ac, o safbwynt ei awdurdod lleol, y gellir dadwneud llawer o waith da drwy gymhlethdodau ac oedi mewn perthynas ag un neu ddau eiddo, gan guddio cynnydd ehangach. Tynnodd **Steffan Evans** sylw at y tebygrwydd rhwng benthyciadau sy'n darparu rhwystrau, gan gyfeirio at waith diweddar Sefydliad Bevan ar Lwfans Tai Lleol. Nodwyd y gallai fod cydgysylltiad rhwng gwaith Tyfu Tai Cymru a rhai o'r canfyddiadau mewn perthynas â Chynllun Prydlesu PRS a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru. Atgoffodd **Mark Isherwood AS** y grŵp fod gorfodi yn faes y mae Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru wedi bod yn cyfeirio ato ers 2004, a bydd symleiddio'r maes hwn i'w alluogi i weithio yn bwysig. Nodwyd bod gweinidogion blaenorol yn hyrwyddo'r model tai cydweithredol ac yn annog pobl i edrych ar yr hyn sy'n gweithio'n dda ar hyn o bryd a'r hyn y mae angen inni ei wneud yn wahanol, gan nodi bod cymryd camau gweithredu cymhellol yn y gorffennol wedi profi'n fwy ffrwythlon na chamau gorfodi. Cytunodd **Hugh Russell** â'r pwyntiau a godwyd gan Mark Isherwood AS gan nodi bod Canolfan Cydweithredol Cymru ar hyn o bryd yn gweithio ar hyrwyddo tai dan arweiniad y gymuned. Mae'n nodi nad yw gweithio

	mewn modd o'r brig i lawr yn gweithio ar ardaloedd lle mae'r gymuned yn arwain a bod cefnogi gweledigaeth cymunedau yn allweddol i gynnydd. Gall Llywodraeth Cymru wneud mwy i gefnogi'n ariannol, o ran morgeisi a phrynu tir.
Diwedd y Cyfarfod	**Mabon ap Gwynfor AS** yn diolch i'r rhai a oedd yn bresennol gan gloi'r cyfarfod.
Dyddiad y cyfarfod nesaf	Bydd dyddiad cyfarfod nesaf y Grŵp Trawsbleidiol ar Dai yn cael ei ddosbarthu cyn gynted â phosib.